

Cíklo 41.
14. oktobra.

Bomhaj Bóh!

Lětnik 27.
1917.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spar mérny
Čerstwość da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wśedny dny;
Dzén pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech čí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrew će!

F.

→ Sserbske njedželske lopjeno. ←

Wudawa žo kóždu žobotu w Ssmolerjez knihiczschečeřni w Budyschinje a je tam sa schtwórlétnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

19. njedžela po ſvjatej Trojiz̄.

Mat. 9, 1—8.

Jesuž je w Kapercaumije. Tam pšchinjezechu khoreho f njemu. Wóni wocžakuju, že jeho hnydom wuhoji. Ale wón najprjedy f njemu rjekuje: Tebi žu twoje hréchi wodate. Hdyž žo czi pižmawueženī hórscha, prascha žo jich Sbóžnik: „Kotre je lóžo prajiež? Tebi žu twoje hréchi wodate, abo rjež? Stan a khodž?“ Hdyž žu cžlowjekojo wulke wězy wujskutkowali, tule mož ma Jesuž žam.

Najwýſch ſch a mój Žejužowá: hréchi wodacž!

1. Hdže wón tule móž ſjewi?
2. Kaf ju wón wopokaſuje?

1. Hdyž kral do džela žmojego kraja, hdžež czežka natykaza khoroſcz ſakhadža, lěkarja ſczele, ma wón tón wotpohlad, že by žlědy khoroſče pytał a že dótčnenja khorych njebojal. Jesuž, naſch lěkar, je ſ njebjež pſchiſhol do kraja, wot hréchneje khoroſče natykaneho; wón tu khoroſcz we wſchěch žlědach pyta a ju wſchudzom uamiata: žane cžlowiske živjenje, žane cžlowiske wobliežo njeje, do kotrehož njebj samjo khoroſče ſapižam bylo. Tola pak Jesuž ke kóždemu hréchnikej njerjeſtne: Tebi žu twoje hréchi wodate. To wón tež w Kapercaumije, we živojim měſeže, njecžini. Jesuž wohlada tež w Kapercaumije cžlowjekow wſchelakich ſtawow, na hréch khoroſazych, a tola žwoju ruku na jich ranę njepoloži. Hdže wón to jenož cžinjeſche? Wola teho jichtneho, kotrehož f njemu pſchinjezechu. Tam widžesche Jesuž živérnu pſchecželsku luboſcz. Tu widžesche hmužazy ſrudny wobras na tym khorym. Ta khoroſcz běſhe plód hrécha. Ale to tež njeje, ſchtož Žejuža f temu wuprajenju wabi: tebi žu twoje hréchi

wodate. Aži cžlowiſki pocžink, ani cžlowiske njeſbože, ani prut hrécha dawa prawo, hréchow wodacze dostacž. To žo nichtó njemyl. S tymile žrědkami žebi cžlowjek niz kruſčka hnady wot Boha njewudobudže. Jesuž hlada na druhé wabjenje žwojeje hrécha wodawazeje mož. Wón widži wěru — a tole pšomjo je najjažniſche a połne žedženja we wutrobje jichtneho: Wón drje běſhe na ſtawach hubjeny, ale we wutrobje čerſtwy. To je dobyczereſſka myſl wěry: Mę njejjmę hódní, že by wón naſhemu khoremu pomhał, ale wón ma žmilenje ſ hréchnikami. Tažo Jesuž tule wěru widžesche, praji wón f jichtnemu: „Dowér žo, žyno, twoje hréchi žu tebi wodate.“ Tule žwoju móž chze Jesuž dženža híšeže wopokaſacž. Ale wón móže to jenož tam, hdžež wón po hnadle žadazu wěru, a hdž by ſchriftežka była, žwěcžicž widži. Wěr, o cžlowiſka wutroba, jenož do w Chrystuſu ſjewjeneje žmilnoſče ſ khudym hubjenym hréchnikom — a žyla luboſcz njebjeſſa ſ tym žlódkim troſchtom ſteji pſched tobu, taž tam w Kapercaumije Jesuž pſched jichtnym.

2. Jichtny f troſchtej žwojeje dūſche, czi pſchecželjo ſa mſdu žwojeje wěry a luboſče — a czi, ſiž nad Žejužem dwěluja, f žwojeniu wohaniſjenju — wſchitz póſnaja zykleho Sbóžnika, cžlowiſko ſyna połneho luboſče a mož, ſejnaja jeho, ſiž nje móže jenož cžlowiſku dūſchu, ale tež cželo wuhojicž. Hdyž je Žejuž dūſchi jichtneho pſches hréchi wodacze porucžil, že do měra ſ Bohom wróžicž, porucža wón tež cželu ſe živojimi ſtawami a možanti že domoj wróžicž a tam wotpocžowacž. A to dýrbi pomnik a wěrnoſcz teho bycž: wón je wumohł, warbował a dobýł wot wſchitkich hréchow, wot žmijereže a čzertowskeje mož. O so by nam wſchitkim, ſiž my husto w ſwonkownych wězach živjenja pomoz Sbóžnika naſhoniemy, tež puež pokasowat była do ſnutkow-

neho života a na stopu hnady a horje k temu, kotremuž je data výchitka móz w njejehach a na semi — k Ježišej, kij je s njejeh píšišchol a žedzi k prawizn Božej. Hamjeń.

Wo žwobodze kschesčana.

(Pokracžowanje a kónz.)

28. Tak čítam Luk. 2, 22, so knježna Marija ke mšchi džesche po schescz ujedzelach a da ho wucžescz po ſalonju kaž výchitke druhe žónske, hdvž tola runo s nimi nječista njeběſche, ani winožta tuteho wucžesczenja, jeho tež njeprjebowasche. Alle činjeſche to se žwobodneje luboſeže, so by te druhe žónske njeſazpiwała, ale hromadže s nimi wostała. Tak da žw. Pawoł žw. Timotheja wobrēſacz, niz so budžesche nuſne bylo, ale so by žlabowěrjazym Židam püſiim njeđak k ſlým myſlami, kij tola ſaſo Tita nječasche dacz wobrēſacz, hdvž chžyčhu k temu nuſowacz so by dýrbjal býč wobrēſany, a by nuſne bylo k ſbóžnoſeži. A Khrystuſ žurčžuje ho, Mat. 17, se žw. Pětrom, hdvž ho wot jeho wucžobniſa daňſki kroſch pominaſche, hacž kralowſke džecži býchu žwobodne njebyše, daň dawacz; a hdvž žw. Pětr haj praji, kafasche wón tola jemu k morju hiež a džesche: „So njebýchmy jich pohóřchili, dži a přenju rýbu, kofruž popadnjesch, wsmi, a w jeje ereže pjenježk namaſach; tón daj ſa mnje a ſa žebje.“ To je pěkný pſchiffad k tej wucžbje, hdvž Khrystuſ žebje a žwojich žwobodne kralowſke džecži mjeniuje, kij žaneje wěžy njeprjebuju, a tola ho ſwoluje podežiſka, kluži a daň dawa.

Kaž wjele běſche nětěko tón ſkutk Khrystuſej nuſny a je k jeho pobožnoſeži abo ſbóžnoſeži klužil, tak wjele ſu wýchě jeho druhé a jeho kſchescžanow ſkutki jim nuſne k ſbóžnoſeži, hdvž ſu wýchě žwobodne klužby k woli a k ſlepſcheniu druhich. Tak dýrbjale tež výchitkach měſchnikow, klóſchtrow a wuſtajenjow ſkutki činjene býč, so by kóždy žwojeho ſtava a wuſtava ſkutk jeniečzy tehodla činiſ, druhim k woli býč a žwoje cželo wodziež, druhim wopížmo dawacz, tež tak činiež, kotsiž tež potrjebuju žwoje cželo muſowacz; tola wýchón čaž ho hladacz, so by ſebi nichto njevot myſlit, pſches to pobožny a ſbóžny býwacz, ſchtož je jeniečzy ſamóženje wěřy. Na to waſčnje pſchikaſuje tež žw. Pawoł k Romi 13 a k Titej 3, so dýrbja žwětnej možy poddani a hotovi býč, niz so dýrbja pſches to pobožni býwacz, ale so býchu druhim a wýchinoſeži s tým žwobodne klužili a jich wolu činili s luhoſcžu a žwobodnje. Schtož by nětěko tutón roſom měſ, tón by ſo lohko mohl ſložecž do njeležomnych kaſnjow a ſalonjow bamža, biskopow, klóſchtrow, wuſtawow, wjerchow a knježich, kaž někotſi njeniudri praelatojo iaj trjebaſu, jačo býchu nuſne bylo k ſbóžnoſeži a mjeniuja jo zýrkwine pſchikaſnje, runjež ſu njeprawdu. Pſchetož žwobodny kſchescžan takle praji: Ja chzu ho poſcžiež, modlicž, to a tamne činiež, ſchtož je pſchikaſane, niz so bých to trjebaſ a pſches to chžyč pobožny býwacz, ale chzu to bamžej, biskopej, wožadže abo žwojemu žobubratrej abo knjezej k woli, wopížmu a klužbje činiež a cžerpicž, runjež kaž je mi Khrystuſ mnohe wěžy k woli činiſ a cžerpiſ, ſchtož běſche jemu wjele mjenje nuſne. A runjež thrauojo njeprawje činja, tajke žadač, dha mi to tola njeſchfodži, dokelž njeje pſchecžito Božu.

29. S teho njech kóždy wěſty roſžud a roſdžel wosmije mjeje wýchemi ſkutkami a kaſnjemi, tež kotsiž ſu ſlepi a njeniudri abo pravoumyžlni praelatojo. Pſchetož kotsiž ſkutk njeje na to ſloženy, druhemu klužicž abo jeho wolu cžerpicž, njeniujeli pſchecžito Božu činiež, to njeje dobrý kſchescžanſki ſkutk. S teho wukhadža, so mani staroſez, so je mało wuſtawow, zýrkwojow, klóſchtrow, woltarjow, mšhow, wotkaſanjow kſchescžanſkich, k temu tež poſcženja a modlitwy, k někotrym žwjatym wobhebje

činjene. Pſchetož boju ſo, ſo we wýchěm tym kóždy jeno to žwoje pſta, měnjo, ſ tým žwoje hréchi wotpoſuežicž a ſbóžny býwacz, ſchtož wcho pothadža ſ njevědomoſeže wěřy a kſchescžanskeje žwobodý, a ſo někotſi ſlepi prälatojo ludži k temu honja a tajke waſčnje klužala a ſ wotpuſkom pſchha, ale wěru nanihdy njevucža.

Radžu eži pak, chžejch-li něchtu wuſtajicž, ſo modlicž, ſo poſežicž, to w tým měnjenju nječiň, ſo by chžyč ſebi něchtu dobre činiež, ale daj to žwobodneje preež, ſo býchu mohli druhu ludžo to wuziwač, a eži to jim k ſlepſhemu; potom ſy prawy kſchescžan. Schto pomhaju eži twoje ſubla a dobre ſkutki, kij ſu eži ſbýtne, ſo by žwoje ſublo wodžil a ſastarāt, hdvž maſch doſež na wěrje, w kotrejž je tebi Bóh wýchitke wěžy dal? Hlaj, tak dýrbja Bož ſubla ſ jeneho do druhoho běžecž a ſhromadne býwacz, ſo by kóždy žwojeho bližſcheho tak hajil, jačo by to ſam byl. S Khrystuſ ſone do naž běža, kij je naž hajil we žwojim živjenju, jačo budžesche wón to byl, ſchtož ſmý my. S naž dýrbja ſone běžecž do tých, kij je potrjebuju, tež tak zyle, ſo dýrbju ja tež žwoju wěru a prawdoſcž ſa žwojeho bližſcheho pſched Boha ſtajicž, jeho hréchi ſafryčž, na ſo wſacz a niz hinač činiež, hacž jačo býchu ſone može bylo, runje kaž je Khrystuſ nam wýchitkini činiſ. Hlaj, to je pſchirod luboſcže, hdžež je ſona wěrna; tam je pak ſona wěrna, hdžež je žwera wěrna. Tehodla dawa jej žw. Japoſchtoł luboſcž ſa wobhebnoſcž, 1. Kor. 13, ſo ſona to žwoje njepryta, ale ſchtož je bližſcheho.

30. S teho wſcheho wobſamknjenje ſežehuje, ſo kſchescžan živý njeje ſebi ſamemu, ale Khrystuſej a žwojemu bližſhemu: we Khrystuſu pſches wěru, we bližſhim pſches luboſež. Pſches wěru ſtuji wón wſche ſebje do Boha, ſ Boha ſtuji wón ſaſo pod ſo pſches luboſež a wotstanje tola pſchezo w Bosy a Božej luboſcži, runje kaž Khrystuſ praji Jan. 1, 51: „Wý budžecze híſceče njebož wotewrjene widžecž a Božich jandželov horje a dele ſtupež na cžlowíſkeho žyna.“ Hlaj, to je ta prawa duchowna kſchescžanska žwoboda, kofraž wutrobu wužwobodža wot wýchěh hréchow, ſalonjow a kaſnjow, kofraž wſchu druhu žwobodu pſchecžechi, kaž njeběža ſemju. Tutu daj nam Bóh prawje roſymiež a wobkhowacž! Hamjeń.

Wěra je kſchescžanowa žwoboda a fróna.

Hlóž (Hl. H. Lohmeyer, khor. kn., č. 232):

Nětě ſměrom čahnu ſe žwěta atd.

We luboſeži ſy klužobny
a wotrožk žwěrný,
hdvž pſches wěru ſy žwobodny,
kſchescžan wěrný,

— to je Khrystuſ do býk eži:
maſch žwobodu a frónu!

A njeponhaju ſkutki eži
dže nihdy k ſbožu;
pſches wěru Bóh da w luboſcži
mſdu eži Božu;
maſch tak wſchitko w Khrystuſu,
hdvž ſbóžny ſy we wěrje.

Kaž cželo cžerſtve wostanje
pſchi jědži ſtrowej,
a wjeſele je živjenje
w ſtrowbje nowej,
— tak ſy ži w ſy w Khrystuſu
a wobnoweſch ſo ſ njeho.

Wón kubla žwoje poškicža
czi wěrjazemu,
a luboſež k njemu pohanja
k džeku wſhemu
tebje w žlužbje bratrowskej,
so bratram žlužiſch žwěru.

Pſches wěru žy we Chrystu ſu
tý pohyſcheny,
pſches luboſež žlužiſch bliſhemu
wobhnadzeny;
žiwý tak žy w luboſeži,
masch žwobodu a krónu. —

Tež pſchezo w Božy wostanjesch;
žy luby jemu
a krónu wěčnui doſtanjesch
w ſtpeczu k njemu,
haj, žy ſbóžny hižo tu
kaž kral a měſchnik Boži! —

XVI.

Jan Tezel.
(Skoneženje.)

Do zyrkweje pſchischedchi želesny kaſchež pſchi woſtarju ſtajichu a pódla poſběhnychu kſchiz. Vörſy poſlucharjo Boži dom hacž na požlednie niſtno napjelnichu. Tezel na kletku ſtupi. „Sbožo je žo dženja waschemu niſtnu doſtało“, tak ſ hrimotazym hloſkom, hacž wſcho ržesche, prédowacž ſapoeža. Pſchi woſtarju widzieze kſchiz ſ woponem žw. wótza a ſ listom wotpuffa waschich hréchow. To je kſchiz bamžoweje hnady, tak mózny, kaž Chrystužowý kſchiz. Sapſchimicže jeho hnady. Byli žw. Pětr ham tu byl, wjetſcheje hnady a možy njeby wam ſkiežicž mož haež ja. Ta žo ſe žw. Pětrom měnicž nochzu, pſchetož žym ſawěrno wježy dufchow ſ wotpuffom wumohł, haež žw. Pětr ſ prédowanjom. Haj, džiwajo na niž hréchowowodacža mam ju w połniſchej měrje dyžli ma eže ē Boža. Běda tmy, kíž dwělujo žo kſchiza a hnady ſdalija; ja žym ſe žudníkom a miſchtron nad rafkimi lezarjemi a ſwotorham hlowu wſchém, kotsiž pſchecžiwo mojemu prédowanju a wotpuffej rěča. Arwaných chzu jich do hele ſtorecž a žo jim paſicž dacž, doniž fur nad jich hlowami hromadu njeprahniſe!“

Tezelowy hlož bě pſchezo wótriſho hrimak a jeho woblicžo žo pſchezo bóle ſnjemdrilo; ludžo běchu žo ſastróžili a ſtyłowachu ruzh. Al nětko prédar měrnischo pſchiftaji: „Bjercze hnady, kaž doſko traje, wona žo wjazy k wam njevróči. Wſmicže ju tež ſa wſchich ſemrjeth, kotsiž w ežiſcu pſchebýwajo ežwilu ezečpja a ſtyskniwo wu wumoženje woſtarju. Šupeče ſa nich wotpuff. Tak bórſy pjenies, do kaſcheža pſchecžený, ſakliniči, tak rucze jich duſcha ſežiſeža do njebež poſkoveži.“

Hluboki ſacžiſch Tezelowe žlowa na poſlucharjow czi njachu. Haež je žo tež žadny ſ nich na Jeſužowé žlowo do poſmnit: „Mój dom je dom modlitwy, wžy pak ſeže kupny dom ſ njeho ſežnili?“

Sſivoju rěč ſkonežiſchi žo Tezel ſe žwojimi pomoznikami pſched zyrkej poda. Něhdže tam, hdjež dženja ſamjeñtny kſchiz ſteji, bě wýkoke niſtno natwarjene, na kotrež ſtupichu a kaſchež ſtajichu. Tezel ſe aſchčezej pſchiftupiwschi žo ſ prawizu na njón ſaprę, ſ lewizu pak list poſběhny a potom ſažo bamžowu hnady kſhwalicž ſapoeža. Hacžrunje bě jeho wulka žyla luda wob-

ſtupila, móžachu tola tež najdalishchi jeho hlož ſroſymiež. Pſchewſtawſchi wabiež wuczeže ſ kápfy wulki pjenies a puſcheži jón do kaſcheža. „To je ſa moju duschu“, rjekny, „ſo by do ežiſča nje-pſchischiſla. Staraježe žo tež wž nětko wo živoju!“

To běſche tola wopravodže něſchtu wuſjadne, ſchtož lud tu žlyſchesche a widžesche. Lohka, tunja kúp hnady wabjeſche, a boryň kúpžy pſchiftupowachu, ſo bych u wo wotpuff ſeſnali. Liſtowa placziſna žo po ſtawje a ſamoženju kúpza a po wulkoſeži hrécha ſložowasche. Tola da Tezel ſe žobu jednacž, a liſth kotrež ſ wopredka 10 pôlſkich ſchěznakow placžachu, potom ſa 6, haj ſkoučniſe ſa 1 ſchěznak pſchedawasche.

Tezelowe naduwaze a tamaze rěče a jeho njeprame wito-wanie muohich roſumnych ludzi ſamjersa, a někotři ſebi ſwěrichu na to wotsje žwaricž. Njedžiwažy na to běſche tu Tezel tola rjany pjenies do kaſcheža doſtał, ſ kotrežiž nětko do Šhorjelza wotjedze.

Pjecž lět je Tezel taſle Němiskemu Rjadej w Livlandže ſ pſchedawanjom wotpuffa žlužil, potom pak žo žydom lět ſe ſjawneho žiwjenja ſhubi.

W ſpočatku ſéta 1517 ſamotvi žo poſa arzbifkopa Albrechta w Mainzu, kotrež bě pſchedawanje wotpuffa k ſe-pſchemu Pětroweje zyrkweje w Romje ſa němifki kraj pſchivſak. Sa njeho chyſche wotpuff ſawjeſe a tak wuſjescz, ſo žo nadžiſa, něſchtu hódneho ſ nim wudobycž. Wón bě jako pſchedawat liſtow hižo tak wuwołaný, ſo Albrecht ſe pſchedawat mějeſe. Ale tón krócz mějeſe Tezel ſe ſadžewkami woſowacž. W Draždžonach jenni wójwoda Jurij Brédaty pſchedawanje w kraju ſakasa. Po jeho myſli njebe, žwojim poddanam pje-njesh dale wulſchicžiž dacž. Tež w Míſchnu jeho biffop Jan VI. njewitasche, pſchetož temu žo ſyky wotpuff runje tak njehódny kaž Tezelowe njepocžinki woſidne ſdachu. „Žane woſidniſche ſtvorjenje tola njeje“, wón praji, „hacž te, kíž ſ mnichoweweje ſuknje hlađa.“

Rajmiožniſchi pſchecžiwniſ pak jemu we Wittenbergu puež ſaſtupi, a to bě Luther ſe žwojimi 95 žadami wo možy wotpuffa, kotrež 31. oktobra 1517 na durje hréchowſeje zyrkweje pſchibi. Do Wittenberga ſebi Tezel hiež njeſwéri, a wunoſkli jeho pſchekupſtwa býwasche dale a bóle žlabſchi.

Schtož ſkonežne Tezelowe kſchecžijamſtwo naſtupa, njemóže žo jeho pobožnoſež kſhwalicž. Hižo jeho hara pſchi wuſtupjenju, woſlanje, hanjenje a tamane bě njeſchijtojne. Na njeho tež ſukachu, ſo žwoju kaſhu porňo bamžowej naſad njeſtaſa. Šsam bě na tmy wina. Wudawawſchi tu a tam, ſo žu jemu wuſkowane pjeniesh pſchecžiwiſi, by ſebi potom ſarunaje woſ měſta žadał. W naſtupanju ſcheteje kaſnje po mnichim ſakonju žiwý njebe, pſchetož bamžowý ſapóžlanz Miltitz jemu ras hrožesche, ſo budže bamžej wo jeho dwěmaj džecžomaj poſviedacž. Dži-wajo na podobne podawki tež Šhorjelski měſchecžanosta wo nim žudžesche: Tezel bě lohkeho žiwjenja.“

4. juliya 1519 Tezel w Lipſku wumrje. Khorj ležo ſebi poſokowasche, ſo je ſběžk pſchecžiwo zyrkwi ſawinował. Luther, kíž bě runje w Lipſku a wo nim žlyſchesche, na ſmjerz kſhoremu pižasche, ſo by ſebi tuſe ſtaroſež nječiniſi; pſchetož ta wěž žo jeho dla ſapoežala njeje, ale to džecžo ma zylé druhého na na. Semirjeth w Pawołowej zyrkwi pſchi univerſicže žwój ſownamaka.

J. K.

Heſlo.

Starý wopon žwójby naſchego přenjeho kanzlera Bismarck poſkaze, kaž drje wěſch, tſi džecželowe ſopjeňka a tſi dubové ſopjeňka. A tutemu woponej chyſche ſebi Bismarck heſlo ſtajicž,

kaž je to pola woponow namakaſch. A kotre wuſwoli ſebi Bismarck? „In trinitate robur“ to je: W trojizy je ȝyluoſež. Tuto ſac̄janſke ȝlowo ſebi ſwoło, nije wón jenož hlaďal na te dwoje tſilopjena; ně, wón ſam praji, ſo je ſebi tuto heſlo: „W trojizy je ȝyluoſež!“ wuſwolit tehodla, dokelž wérjesche a wjedzeſche, ſo je ſa ežlowjeka wſcha ȝyluoſež ſakhowana pola Sswjateje Trojizy Božeje a ſo je tón ežlowjef ȝyluy, kotrež ſo ſpuſcheža na teho Trojenickeho Boha.

Wój ſtejiny nětſle wo ſkriedž teje połovizy zyrkiwneſkeho lěta, kotrež ſtwoje njedzeſle po ȝwiedzenju Sswjateje Trojizy mjenuje a ſici. So by tola kózda njedzela po Sswjatej Trojizy pſchezo ſaſo a ſaſo ežlowiſku wutrobu, kotrež tu khodži we wſchědnym džele a we wójnſkej iuſy, w ſuitſkych a ſwonuſkych wojowanjach ſwoſala k temu, ſo poſtańje, horje pohladnije wužlyſchi, ſroſhni o ſapſchinuje: „Sswjata Trojiza! W Bożej Sswjatej Trojizy je ȝyluoſež!“ Taſ někotry ežlowjef, kotrež tu uětſle, tſchepojajo a dyrkotajo, lědom khodži, kotrež tu ſedma ſteji, kotrehož kózdy ſtorf wójnſkeho wětra povali, by ſo požylniſ a ſac̄juvat, něſhto wot teje ȝyluoſeže, kotrež naſheho Bismarka taſ požylnila je, ſo bu tón „želesny kanzler“ mjenowany. A ſo ſi „taſkeho želesa“ ſmū, to je iuſne a trěbne wulžy jara naſhemu ludej a krajej, we wſchěch jeho werschtach, w tyh delních kaž w tyh najwyschſich. Tohodla: „In trinitate robur! W Bożej Sswjatej Trojizy naſcha ȝyluoſež!“

Hindenburgez wuj.

Kas džesche Hindenburg pſches raňſho-pruſku wjessku. Tu pſhibeža holežka k njemu a, ſebi jeho wobhlađawſchi, ſo jeho woprascha: „Niz wěrno, ty ſy tola Hindenburgez wuj?“ Tutón wotmoliwi ſaujeſzlenh: „Haj, lubc džecžo, tón ja ſyml!“ Duž džecžo ſawoſa, ſo ſradujo: „Hindenburgez wuj! ja ſyml ſebi tež něſhto ſobu pſchuijeſla! Žedyn rjany hoſdzik! Tutón ſyml ſebi doſko ſa tebje khwala!“ To prajiwſhi, wuczeſe ſe ȝwojeſho ſaka hójež a hamorſ a ſphytowaſche, kaſ by hóſdž do wulfich wýzvečich ſchfornjow Hindenburga ſabila. Tola, to njehaſe ſo jej ſchlacheziež. Sso doſko njeroſmyſliwſchi tykn hóſdž horjekach do ſchfornja iuſs, tykaſche Hindenburgej rucžku a rjeku proſcho: „Nětſ, luby Hindenburgez wuj, proſchu, daj mi hrivnu!“

Se ſſerbow, ſa ſſerbow.

Hindenburg, na kotrehož naſch ludi ſi wutrobnym džatowanjom hlađa, Hindenburg, na kotrehož někotryžkuli ȝwoju zyli nadžiju ſtaja, ſabywajo, ſo runje Hindenburg wuſnawa, ſo niz ſe ȝwojej mozu ale ſi Božej pomozu ȝwoje dobyczeſke dželo dokonja, Hindenburg je rěčaſ k naſhemu ludej a jemu praſil, ſhoto wón wot naſheho luda ſebi wocžakuje a ſhoto naſheho luda ſkutk býež dyrbí w tuthych dnjach. Budže naſch ludi po jeho ȝlowach cžiniež a cžini wón hižo po jeho ȝlowach, po ȝlowach ȝwojeſho Hindenburga? ! Cžaſ je khutnij, cžaſ khwata, tež wójnſki cžaſ, a wono mohlo pſche poſdže býež!

Duž ujech tež Hindenburgowe narodniny ſu nimo, wo pominajmy pſchezo ſaſo ſi nowa jeho pſchecze k narodnim a k temu te ȝlowa, kotrež naſch khězor w tuthych dnjach wurečeža: „Tón ſkónczny wuſbyt kuteje wójnſkeje požčonki budže ſobu džel teje wotmoliw, kotrež němſki ludi preſidentej Wilsonej da. Cži mužovo w polu, k ranju a k wjecžoru, ſu hižo wotmoliwili: Dobýte Riga a debyczery ſdžeržane ſtejſchežo w Flandernſkej, woboje ſkutkaj, kotrež wjazh wažitaj dyžli ȝlowa. Domiſny wot-

mohla budže uětſ ta, ſo wójniſku požčonku podpiſuje a je wſchěmi možami ſa to dokonežaze dobyež ſkutkuje.

Kózdyjenotliwy ſtar naſheho luda ma tu cžestnu pſchi-ȝlusoſež, ſo wo to ſo prožuje, ſo by tón zyli kraj a lud požlnjeny byl.. To ȝlowo: „Ja ſyml ſo ſaſo ſa wójniſku požčonku podpiſał!“ je tožame kaž to: „Ja ſyml ſameho ſo a wſchitko to moje, wótznim krajem, kotrež mje trjeba, do wole dař!“ „Tež ja“, taſ je naſch khězor ſkónczil, „ſyml ſo wěſo, naſkož móžach, podpiſał.“ — Tež ty? ? —

Schtó tež to budže, kotrež budže ſo ſi zyli wutrobu a wopravdze na tym měrje, kotrež Boh tón kniſes we ȝwojim cžafu da, w měrnym cžafu wježelicž niž. Tón jenož, ta jenož kotsiž budža wuſnawacž ſničez pſched ȝwojim ȝwědomiſiom, pſched ȝwojim wótznim krajom, pſched ȝwojim Bohom: „Tež ja! Tež ja ſyml davaſ a ſkutkovaſ a podpiſovaſ kelskož móžach.

Lutherowe ȝlowa.

71.

Ja ſebi cžiſtu, dobru, jednoru domiſazu jědž khwalu.

72.

Hospodař, kotrež w ȝwojim domje w bohabojoſeži kniži, ȝwoje džecžatka a cželeď k bohabojoſeži a k poſnaču, k požči-woſeži a k cžecžci wocžehnje, tón je w ſbóžnym ȝwjavathym ſtawje. Tehodla ſo žvou, kiz džecži ſi jědžu a ſi picžom ſaſtara, je mje a kupa, ſa druhim ȝwjavathym, Bohu ſpodubnym ſtawom prasheež ujetrjeba. Taſ tež wotročk a džowka w domje: hdyž cžinja, ſhotož knižtwo jim kaže, dha Bohu ȝluža, a jeli do Khrystuža wérja, ſo Bohu hiſcheže hóle ſpodobaju, hdyž tež ſtu nijetu a wobucze rjedža, hacž wſchitkých miichow modlenje, poſzezenje a miſha.

73.

Khata, ty naſch vobožneho muža, kiz ma cže lubo! Ty ſy khězvrka!

74.

Po Khrystužowym kſchizu je ȝwjavath kſchiz w domje najwyschſchi poſkad w domje; pſchetož wón nam pižmo wukladuje, požylnia wěru, wuczi prawje khutnje ſo modlicž, podduscha naſhe cželo a cžini nam Bože ȝlowo ſkódkę, a Boh pſches njón ſuſke požinku do naſh plodži.

75.

Dyrbí kſchecžanſtwo k možy pſchicž, dha dyrbisih ſawěrije poła džecži ſapocžecž, taſ budže wěz dobra. Ja wſchak mohlo ſa to býež, ſo by ſo hižo w klobzhy ſapocžalo.

76.

Žeduota je drohi ſamjeń, ſeſchi dyžli rubin.

77.

Muſtarski ſmū bludnizh, ſo ſebi žiwenje taſ ſižale, cžinimy; dželamy wodnjo a w nozy, ſo býchmy naſchim džecžom wjèle ſubla ſawostajili; ale je w bohabojoſeži, dobrej požčiwoſeži, a cžecžci wocžahnež a roſwucziež, to ſmū jara ujerodni. To je zyli ſle, wopacze wſchijnje.

J. K.